

Gemeente Renkum

Generaal Urquhartlaan 4
6861 GG Oosterbeek

Postbus 9100
6860 HA Oosterbeek
Telefoon (026) 33 48 111
Fax (026) 33 48 310

Internet www.renkum.nl

IBAN NL02BNGH0285007076
KvK 09215649

RAADSBRIEF
Aan de gemeenteraad

Datum 10 oktober 2017
Onderwerp Voortgang privacy- en data bescherming

Beste raadsleden,

Als gevolg van de decentralisaties van 2015 binnen het sociaal domein hebben gemeenten meer verantwoordelijkheden gekregen waarbij veel persoonsgegevens worden gevraagd en verwerkt. Hierop heeft uw RTA werkgroep ICT en Privacy zich van juni 2015 tot juni 2016 gebogen over het brede privacy vraagstuk. Dit heeft geresulteerd in een verslag dat eindigt met conclusies en aanbevelingen (eindverslag RTA-werkgroep ICT & privacy juni 2016). Eén van de uitkomsten van het onderzoek betreft de beleidsruimte die gemeenten hebben inzake kaderstelling en dan met name het beperkte daarvan. Het is duidelijk dat de vigerende wetgeving vastgelegd nu in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en vanaf 28 mei 2018 in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG (EU regelgeving)) zo goed als uitputtend is. Dat laat echter onverlet dat er wel een keuze is hoe je als gemeente wenst om te gaan met privacy. Met name de AVG geeft weliswaar aan *wat* je moet maar geeft daarnaast ruimte aan *hoe* je het doet.

In de periode van mei 2016 tot en met oktober 2016 heeft een ambtelijke verkenning van het veld plaatsgevonden. Met als conclusie dat er voor gemeenten geen passende Privacy Impact Assessments (PIA's) voor handen waren. Daarom is ertoe besloten om op basis van de wel voor handen zijnde PIA's een Quick Scan te ontwikkelen die een beeld moet geven van het aanwezige bewustzijn over privacy.

Op 19 oktober 2016 heeft u unaniem de motie vreemd aan de orde van de dag aangenomen inzake het formuleren en ter goedkeuring voorleggen van beleid inzake privacy.

De Quick Scan (QS) is gemeentebreed uitgevoerd in de periode december 2016 tot en met maart 2017. De QS maakt inzichtelijk waarop actie moet worden ondernomen. Zo laat de QS zien dat de domeinen waarin het omgaan met persoonsgegevens al langer aan de orde is beter zicht hebben op en gevoel hebben voor hoe het moet. Dat neemt niet weg dat het onderwerp, ook waar wij al jaren met persoonsgegevens werken, blijvende aandacht behoeft.

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door

Verzenddatum van deze brief

Ons kenmerk

drs. J.G. (Joan) de Graaff

(026) 33 48 111

Bijlage

info@renkum.nl

13 OKT 2017

58257

Op basis van de resultaten van de QS is voor het sociaal domein een Plan van Aanpak opgesteld. Dit plan is voornamelijk gericht op bewustwording en daarnaar blijven handelen. Daarnaast is een beknopte kaderstelling geformuleerd die juist ingaat op het door uw werkgroep aangedragen punt: welke gemeente wil je zijn?

Bij onze bespreking van de voorliggende stukken begin september hebben wij ons op het standpunt gesteld dat het voorliggende stuk, hoewel gemeente breed, nog verrijkt diende te worden met richting op het gebied van data bescherming. Ook zijn wij tot de slotsom gekomen dat privacy en data bescherming op hoofdlijnen onder de verantwoordelijkheid vallen van onze burgemeester, maar dat het in de uitvoering onder de verscheidene, als portefeuillehouder betrokken, wethouders valt.

Wij nemen u nu graag verder mee in onze overwegingen.

Wij constateren dat er een verschil is tussen privacy bescherming en data bescherming, al worden deze vaak in één adem genoemd en ook bedoeld. Het onderscheid is aan te brengen door data bescherming te zien als de bescherming van gegevens voor 'indringers' die hiervan gebruik willen maken maar op geen enkele wijze daartoe geautoriseerd zijn; hackers. Dat is bescherming tegen inbreuk van buitenaf. Bescherming van privacy daarentegen richt zich op diegenen die wel gebruik mogen maken van gegevens, maar niet allemaal dezelfde rechten hebben met betrekking tot het gebruik maken, dus ook delen, van deze gegevens.

Wij benaderen het vraagstuk Privacy, wat het voor ons betekent en wat wij moeten doen, vanuit 6 basis cirkels en de 10 stappen die de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft aangereikt voor organisaties om 'Privacy Proof' te zijn op 28 mei 2018 als de AVG in werking treedt en daarmee ook de Wbp komt te vervallen.

De 6 cirkels betreffen:

1. De creatie van data
2. De opslag van data
3. Het gebruik van data
4. Het delen van data
5. Het archiveren van data
6. Het vernietigen van data

De creatie van data

Wij willen werken op basis van het verschil tussen 'need to know' en 'nice to know'. Met andere woorden, alleen die gegevens willen hebben en opslaan die absoluut noodzakelijk zijn voor de uitoefening van onze taken. Daarvoor moet bewustzijn worden gemaakt, voor zover niet aanwezig, zodat ook de voorzichtige benadering "je weet maar nooit waar het goed voor is" niet leidt tot ongeoorloofde opslag van data.

De opslag van data

Dit is de data bescherming. Het richt zich naast hoe sla je waar op, op hoe beveilig je de toegang daartoe. Deels hebben wij daarop invloed via ICT en hard- en software (firewalls en dergelijke) daarnaast moeten wij ons realiseren dat opslag in 'the cloud', hoewel niet meer weg te denken uit

Onderwerp

Ontwikkeling privacy- en data bescherming

Datum

10 oktober 2017

Ons kenmerk

58257

Pagina

2 van 5

ons werken, voor ons niet te controleren risico's in zich draagt. Daarin zijn wij afhankelijk van onze providers.

Informatiebeveiliging betreft passende technische en organisatorische maatregelen om gemeentelijke informatie te beschermen en te waarborgen dat wij voldoen aan relevante wet en regelgeving. De aanpak van informatiebeveiliging organiseren wij 'risk based'. Dat wil zeggen dat wij bij de uitvoering van het informatiebeveiligingsbeleid een pragmatische aanpak hanteren. Wij maken bij elke maatregel uit de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG)¹ een afweging tussen het af te dekken risico, de werkbaarheid na invoering van een maatregel en de haalbaarheid van de invoering van een maatregel op budgettair vlak. Na het invullen van deze 'driehoek' beoordelen wij of we een gestelde maatregel uit de BIG invoeren.

Het gebruik van data

Moet gericht zijn op het doel van de taak die wij moeten uitvoeren. Anders mag het niet. Dit betekent eveneens dat de data die verzameld is voor het ene doel, niet mag worden ingezet voor een ander doel. Dat vergt kennis en discipline. Een voorbeeld van hoe het (bijna) fout kan gaan heeft gemeentelijk Nederland ondervonden bij het gebruik van het SUWI netwerk, waarbij het departement heeft moeten dreigen met afsluiten van gebruik indien er niet volledig zorgvuldig met de data zou worden omgegaan.

Het delen van data

Hoewel het lijkt op het voorgaande, het gebruik van data, is dit toch anders. Het delen van data kan intern maar ook met externe partners soms nodig zijn. Denk daarbij met name aan de veiligheid van inwoners (individueel of als groep). Vaak worden voorbeelden gegeven van het moeten delen van gegevens als er sprake is van kindermishandeling en gereede zorg over de veiligheid van kinderen. De wetgever geeft hiertoe ook uitdrukkelijk de ruimte, zowel in de huidige Wbp als in de AVG. Daarnaast hebben wij ook te maken met eisen die voortvloeien uit flankerende wetgeving zoals bijvoorbeeld voor medische beroepen. Kortom, het is een complex veld dat kennis en bewustzijn vraagt, zodat je bijvoorbeeld ook anderen niet in verlegenheid brengt.

Het archiveren en vernietigen van data laten wij nu even terzijde, maar ook dat vergt aandacht.

Uit het voorgaande kunt u afleiden dat het omgaan met privacy gevoelige data vooral mensenwerk is. Dat er kennis en bewustzijn moet zijn en dat dat onderhouden moet worden. Dat brengt ons op één van de punten van welke gemeente wij willen zijn. Op hoofdlijnen kan een keuze gemaakt worden tussen alles vastleggen in protocollen, de zogenaamde 'rule based' benadering versus de 'principle based' benadering die uitgaat van kennis van zaken en het maken van afwegingen.

Wij zijn van mening dat de menselijke benadering beter past bij de meeste aspecten van de domeinen waarbinnen wij onze taken moeten uitvoeren. Dat veld is sowieso zo breed en divers dat het vrijwel ondoenlijk zou zijn dit alles in protocollen vast te leggen. Wij geven daarom de voorkeur voor de 'principle based' aanpak (kennis en ondersteuning vanuit werkprocessen). Dat laat onverlet dat er onderwerpen zijn die wél op basis van een protocol moeten worden uitgevoerd. Daarbij

¹ BIG Baseline (aanvullen)

Onderwerp

Ontwikkeling privacy- en data bescherming

Datum

10 oktober 2017

Ons kenmerk

58257

Pagina

3 van 5

denken wij bijvoorbeeld aan ons protocol inzake omgang met data vanuit het ophalen van vuilnis. De bescherming van onze inwoners moet daarin strak en duidelijk, transparant en betrouwbaar,

worden geregeld. Dat hebben wij dan ook gedaan, met landelijke aandacht voor ons protocol als gevolg. Daarmee staan wij dan ook de aanpak voor van 'principle based' behalve als.

Het 10 stappenplan van de AP (AVG proof op 28 mei 2018)

Dit betreft acties die uitgevoerd moeten worden op de volgende punten, die voor ons de lat vormen waarlangs wij onze uitvoering vormgeven:

1. Bewustwording
2. Rechten van betrokkenen
3. Overzicht van verwerkingen
4. Data protection impact assessment (DPIA)
5. Privacy by design of privacy by default (rule based of principle based)
6. Functionaris voor de gegevens bescherming
7. Meldplicht data lekken
8. Bewerkers overeenkomsten
9. Leidende toezichthouder (AP)
10. Toestemming

Als u met ons de 10 stappen van de AP doorneemt dan ziet u dat wij een groot aantal van de stappen in onze overwegingen hebben meegenomen. Het aanstellen van een functionaris voor de gegevensbescherming hebben wij meegenomen in het meerjarenbeleidsplan, waar het privacy betreft. De link naar data bescherming moet hierin nog een plaats krijgen en daarbij speelt dan ook de afweging welke rol De Connectie hierin heeft. Punt 9 is voor ons niet aan de orde, dat zou voor gemeenten namelijk de AP moeten zijn. De punten 1-2-3-5 en 10 betreffen wat en hoe wij uitvoeren. Bij punt 10 moeten wij met name het gegeven in acht nemen dat nooit in één verklaring toestemming voor gebruik van alle data van een inwoner mag worden gevraagd. Voor iedere toepassing is separaat toestemming vereist.

De punten 7 en 8 zijn voornamelijk juridisch, waarbij punt 7 'melden van data lekken' ook een sterk element van bewustwording in zich draagt.

Het spreekt voor zich dat de organisatie in afwachting van de resultaten van de QS, het vaststellen van een kader van welke gemeente wij willen zijn of het vaststellen van plannen van aanpak en uitvoeringsplannen, niet heeft stil gezeten. Veel handelingen kunnen eenvoudig beveiligd worden. Zo wordt er beveiligd geprint, de print wordt pas uitgedraaid op het moment dat de opdrachtgever zelf aan het apparaat staat. Er is aandacht voor het niet laten openstaan van een beeldscherm als men even van zijn plaats af moet. We schenken aandacht aan op welke plekken casus overleg plaatsvindt en waar niet, niet in de koffiecorners bijvoorbeeld. We werken dagelijks aan de bewustwording binnen het sociaal domein omdat het ons dagelijks werk is.

De firewalls worden regelmatig geüpdatet er is aandacht voor het inloggen via veilige providers als wij buitenshuis werken. Kortom scala van handelingen gebaseerd op voortdurende aandacht voor de bewustwording die al een feit zijn. Daarnaast is bescherming van privacy en data bescherming niet nieuw. Ook nu moeten wij voldoen aan de eisen uit de Wpg.

Op grond van onze keuze om privacy en data bescherming in één document aan u voor te leggen, worden beide wegen momenteel in elkaar gevlochten tot een helder en overzichtelijk kader. Naar verwachting kunnen wij dit u in december van dit jaar ter besluitvorming voorleggen.

Onderwerp

Ontwikkeling privacy- en data bescherming

Datum

10 oktober 2017

Ons kenmerk

58257

Pagina

4 van 5

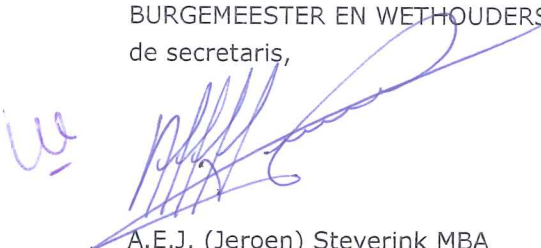
Mocht u vragen hebben, dan kunt u terecht bij H.Turpijn of J. de Graaff.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RENKUM

de secretaris,

de burgemeester,

A.E.J. (Jeroen) Steverink MBA

A.M.J. (Agnes) Schaap

Onderwerp

Ontwikkeling privacy- en data bescherming

Datum

10 oktober 2017

Ons kenmerk

58257

Pagina

5 van 5